

بررسی عوامل تأثیرگذار در افول اسرائیل

دکتر علی ابراهیمی

محقق پسادکتری و مدرس گروه علوم
سیاسی دانشگاه مازندران

دکتر جواد جمالی

دکتری علوم سیاسی دانشگاه علامه
طباطبایی و مدرس دانشگاه مازندران

در هزاره سوم، شاهد گسترش و تقویت گروه‌ها و نیروهای استقلال طلب بوده ایم و حتی کشورهای ضد همونیک، این گفتمان را تقویت نموده‌اند. در این رابطه، در دو دهه گذشته، فلسطینی‌ها به منظور بازپس‌گیری سرزمین‌های خود از رژیم اسرائیل، به تقویت خود اقدام کرده‌اند و کشورهای مستقل جهان نیز با اقدامات و موضع‌گیری خود، به تحركات آنها سرعت بخشیده‌اند. با این وجود، رژیم اسرائیل نیز تحت رهبری نتانياهو، دچار چالش‌های سیاست‌گذاری بی‌شماری شده است که به عوامل داخلی و خارجی مانند نبود حکمرانی مطلوب، نیرومندتر شدن فلسطین در سرزمین اشغالی، وابستگی اسرائیل به کشور رو به افول آمریکا، تشقت و اختلاف داخلی، مربوط می‌شود که زمینه افول اسرائیل را فراهم کرده است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی، در سخنانی به مناسبت روز جهانی قدس، رشد روزافزون مسلمانان در محور قدس را کابوس دشمن صهیونیستی و حامیان آمریکایی و اروپایی آن و «معامله شکست خورده» برشمردند. ایشان در رابطه با طرح قرن و تلاش برای عادی‌سازی روابط اعراب ضعیف با رژیم اسرائیل گفت: «قاطعانه می‌گویم: این تلاش‌ها به نتیجه نمی‌رسد؛ حرکت رو به افول و زوال رژیم دشمن صهیونیستی آغاز شده است و متوقف نخواهد شد» (Pakaein, ۲۰۲۱).

در این رابطه، یادداشت حاضر در نظر دارد تا به عواملی که موجبات افول اسرائیل را زمینه‌سازی کرده است، اشاره داشته باشد تا درک عمیق‌تری نسبت به فرایند نابودی رژیم صهیونیستی پیدا شود.

وابستگی اسرائیل به کشور رو به افول آمریکا

یکی دیگر از دلایل این افول، وابستگی رژیم صهیونیستی به آمریکا است و باتوجه به افول آمریکا و دوری این کشور از عصر ابرقدرت، رژیم صهیونیستی نیز با ضعف شدید روبه‌رو شده است. ایالات متحده به دلیل خودخواهی اقتصادی و کناره‌گیری از نهادهای بین‌المللی، با مشکلات اقتصادی بزرگی روبه‌رو شده است و تشدید مبارزه ضد نژادپرستانه که پس از ترور جورج فلویید آغاز شد و به یک بحران جدی تبدیل شد، ساختار حاکمیتی آمریکا را به چالش کشیده است. این وضعیت نابسامان در کنار موضع نخست‌وزیر رژیم اشغال‌گر نتانیاهو در حمایت از ترامپ، سبب سرد شدن روابط واشنگتن با تل‌آویو شده است. همچنین، یهودیان آمریکایی، منبع اصلی

حمایت بشردوستانه از دولت اسرائیل و جامعه اسرائیل در طول قرن بیستم بودند. شبکه‌ای از گروه‌های جمع‌آوری کمک‌های مالی و حمایت از یهودیان، مدت‌ها است که کمک‌های جمعی و تلاش‌های لابی را سازماندهی کرده‌اند؛ با این وجود، نسبت کمک نهادی یهودیان به اهداف اسرائیل از سال ۲۰۰۹، به ویژه پس از یک عملیات نظامی بزرگ در غزه در سال ۲۰۱۲ یا در سال ۲۰۱۴ و حتی کشتار وحشیانه که درگیری در غزه دوباره شعله‌ور شد، کاهش یافته است (Nissim, ۲۰۲۲).

نبود حکمرانی مطلوب

شکاف فزاینده بین شیوه حکمرانی دولت اسرائیل و چالش‌هایی پیش روی آن وجود دارد. این مشکلات نه تنها ریشه در فضای مدنی و فرهنگ سیاسی بلکه در کاهش همبستگی اجتماعی و اعتماد شهروندان به دولت اسرائیل دارد. مشکلات اصلی پیش روی دولت و جامعه اسرائیل، منجر به تمایز بین اختلافات سیاسی و اجتماعی در کشور می‌شود. این تفرقه‌ها و این مشکلات، منجر به تکامل فرهنگ سیاسی و مدنی شهروندان اسرائیل خواهد شد که به دنبال توسعه یک رویکرد جدید به خدمات عمومی و بدون اتکا به مقامات دولتی هستند. این فرهنگ مدنی و اجتماعی جدید، بیانگر مشکلات شیوه حکومت اسرائیل است (Mizrahi, ۲۰۱۸: ۹۲۵).

یکی از نمودهای این مشکلات، براساس گزارش اداره مرکزی آمار اسرائیل، این بوده است که گردشگری در اسرائیل در ماه اکتبر، به دلیل درگیری در نوار غزه و لغو بیشتر پروازها به و از تل‌آویو، سالانه ۷۶٪ کاهش یافت. این

با ایستادگی در برابر رژیم اشغالگر، توان دفاعی خود در راستای آزادی فلسطین و قبله اول مسلمانان جهان را تقویت کرده است.

وضعیت دفاعی رژیم غاصب، بدتر شده است و پوشالی بودن گنبد آهنین، خواب سران این رژیم را برهم زده است. درست زمانی که رژیم صهیونیستی مدعی شد که هیچ موشکی به سرزمین‌های اشغالی اصابت نخواهد کرد، موشک‌های زیادی توسط نیروهای مقاومت به سمت این رژیم پرتاب شد و تأسیسات بزرگی را نابود می‌کند.

اسرائیل پیش از این نیز چندین شکست سنگین را در رویارویی با مبارزان فلسطینی متحمل شده و همین مسئله بر بحران‌های این رژیم افزوده است. از طرف دیگر، محور مقاومت، همه جغرافیای فلسطین اشغالی

گزارش، روز دوشنبه خاطر نشان کرد که ۸۹۷۰۰ گردشگر در ماه اکتبر از اسرائیل دیدن کردند که بیشتر آنها قبل از روز هفتم ماه، یعنی قبل از شروع عملیات طوفان الاقصی، آنجا را ترک کردند. به صورت مقایسه‌ای، تعداد گردشگران بین‌المللی در اکتبر سال گذشته، از مرز ۳۷۰۰۰۰ نفر گذشت که نشان‌دهنده خسارت قابل توجهی است که به دلیل عملیات طوفان الاقصی و در پی آن، جنگ اسرائیل علیه غزه، به این بخش وارد شده است (Aslan, ۲۰۲۳).

نیرومندتر شدن فلسطین در سرزمین اشغالی

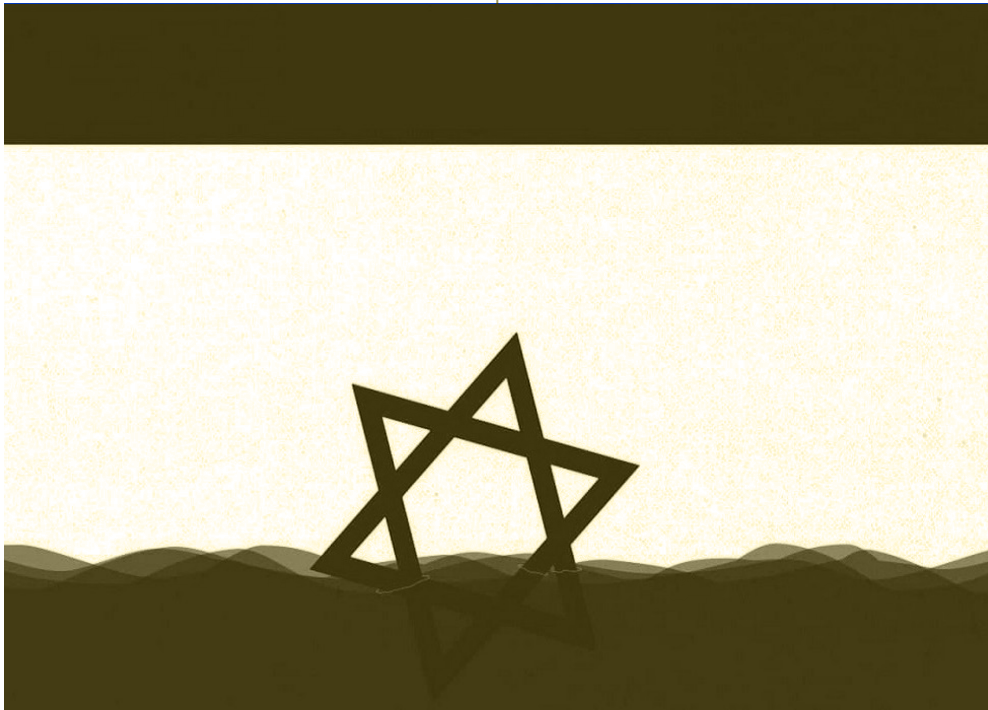
یکی از دلایل افول رژیم صهیونیستی، ظهور ملت فلسطین و مسلح شدن آنها به سلاح‌های بازدارنده و تشدید انتفاضه است که به صورت مستمر ادامه دارد. امروز محور مقاومت، به عنوان نیرویی متحد و

تشت و اختلاف داخلی

وضعیت داخلی رژیم صهیونیستی نیز امروز بسیار شکننده و ناپایدار است. در دو سال گذشته، چهار انتخابات توسط این رژیم برگزار شده است و نتایجها در این دو سال، به دلیل ناتوانی در تکمیل کابینه، شکست خود را پذیرفته است؛ چرا که در انتخابات اخیر در اسرائیل، خطر کوتاه مدت اقتدارگرایی پوپولیستی را تشدید کرد. بر اساس این بی‌ثباتی، شواهدی وجود دارد مبنی بر اینکه صهیونیست‌ها در اقدامی آینده‌نگر، به دنبال خرید زمین در منطقه پاتاگونیا در مرز شیلی و آرژانتین هستند تا در صورت سقوط، در آینده به این منطقه نقل مکان کنند؛ با این حال، از دهه ۱۹۸۰، در بحبوحه قوانین ضددموکراتیک و گسترش تحریکات ضددموکراتیک، قطبی‌سازی و چالش‌های اقتدارگرایانه برای نظام سیاسی، احساس

را در تیررس خود قرار داده است و غزه محصور، فراتر از سنگ و چوب و با توان بازدارندگی بالا در اندیشه نابودی اسرائیل است. به طور قطع می‌توان گفت مهم‌ترین دلیلی که نتایجها را مجبور به عقب‌نشینی از مواضع خود کرد، شکست دائمی حملات زمینی رژیم در غزه بود. بر این اساس، قدرت بازدارندگی رژیم صهیونیستی روبه‌پایان است. چندین دهه پیش، بن‌گوریون یکی از بنیان‌گذاران رژیم جعلی گفته بود که هر زمان قدرت بازدارندگی ما تمام شود، نابود خواهیم شد و اکنون جهان شاهد این واقعیت است و اگر اتفاقی نیفتد، پایان رژیم غاصب نزدیک است که این نیز یکی از برکات جوانان خود به خود فلسطینی در کرانه باختری و دیگر مناطق اشغالی است (Rahmani, ۲۰۲۳).

دارد و احتمال وقوع این مسئله حتی زودتر از موعد اعلام شده نیز وجود دارد.

منابع

- Aslan, Ziad (2023), Tourism to Israel sees 76% decline in October since war on Gaza, available: <https://www.aa.com.tr/en/economy/tourism-to-israel-sees-76-decline-in-october-since-war-on-gaza/3046594>
- Ben, Michal and Hirsch, Josef (2022), Democracy at Risk? Assessing Israel's Democratic Backsliding, Middle East Briefs.
- Mizrahi, Shlomo (2018), Governance and Policy Making: The Mismatch between the Challenges Israel Faces and its Capability to Govern, Revue française d'administration publique N°168(4):925.
- Neuberger, Benyamin (2022), The Rise and Gradual Decline of Israeli Democracy, 1920–2020, Israel Studies, Volume 27, Number 1.
- Nissim, hanna shaul bar (2023), Why Jewish giving to Israel has been on the decline since 2009, available: <https://www.timesofisrael.com/why-jewish-giving-to-israel-has-been-on-the-decline-since-2009/>
- Pakaein, Mohsen (2021), The relentless decline of Israel, Islamic Republic News Agency, available: <https://en.irna.ir/news/84321818/The-relentless-decline-of-Israel>
- Rahmani, Marzieh (2023), Decline of Israeli regime increasing day by day, mehr news agency, available: <https://en.mehrnews.com/news/199783/Decline-of-Israeli-regime-increasing-day-by-day>

فراگیری و برابری در جامعه اسرائیل، به تدریج کاهش یافته است؛ تا آنجا که جدال در اسرائیل و مبارزه بین نیروهای دموکراتیک و ضددموکراتیک، موجودیت آن را تهدید می‌کند (Neuberger, 2022: 108).

به طور کل، اقتدارگرایی پوپولیستی، فرسایش نهادی و فرسایش ارزش‌های دموکراتیک، سه عاملی محسوب می‌شوند که رژیم اسرائیل را با خطر روبه‌رو ساخته‌اند و سبب نگرانی جوانان اسرائیلی گردیده‌اند. شعارهای پوپولیستی و بسیج و هم‌چنین تلاش برای تضعیف نهادهای دموکراتیک، بیشتر بر روابط اسرائیل با فلسطینی‌ها، چه در داخل اسرائیل و چه در داخل کرانه باختری و غزه تمرکز دارد. تقویت ارزش‌های ملی‌گرایانه قومی مذهبی طردکننده و غیرلیبرال نیز همین محور را دارد؛ بنابراین اشغال مستمر به عنوان یک عنصر جدایی‌ناپذیر از خطرات برای به اصطلاح دموکراسی اسرائیل محسوب می‌شود (Ben and Hirsch, 2022).

نتیجه‌گیری

اسرائیل اکنون در مقابل یک خطر وجودی و حیاتی قرار گرفته است؛ زیرا در حالی که حماس و فلسطین در حال حمله و تضعیف زیرساخت‌های اسرائیل هستند، مشکلات داخلی نیز گریبان رژیم صهیونیستی را گرفته است. در واقع، چنددستگی و بحران‌های داخلی، به شکلی حقیقی، تهدید به فروپاشی می‌کند. امروز مشکلات داخلی، آینده اسرائیل را با خطرات فزاینده روبه‌رو کرده است. بررسی برخی از شاخص‌ها مانند فساد داخلی در اسرائیل، تبعیض قوی - طبقاتی، تقویت قدرت محور مقاومت و مهاجرت معکوس در اسرائیل، نشان‌دهنده این است که پیش‌بینی رهبر معظم انقلاب در مورد نابودی اسرائیل در ۲۵ سال آینده، با واقعیت‌های میدانی و منطقه‌ای همخوانی